כו': ב] אנחיה: ג] (דמעיקרא) ליתא בכ"י: ד] הרי עלי קרבן שמוקים: ה] בכ"י כתוב כאן בוה"ל גליון ואי קשיא הא לא

בוסיינ גביון זמי קשימ המו ה קתני מתני׳ אם לא עמדה אלא אם עומדת אני הא לא קשיא בין עומדת אני לאם לא עמדה ליכא דוקיא כ"כ אבל בתר עמדה לאוסופי מאליה היכא בלחה לחוסופי מחפים היכח דלח קחני במחניתין לא מוספינן וב״ה סברי תורפיה דהאי גברא משום דחוא דרבלה קמיה ולא היה סבור דתיקום מהתם לעולם וכי נדר בנזירות אדעתא דקיימה רביעה קאמר ואילו היכא דקמת לא חייל עליה מירות. מורפיה כגון מקום הזמן ומקום המורף כלומר שהוא עקרו של שטר ואית שהוא עקרו של דגרסי תורפיה דהאי גברא גילוי דעתו של זה ומשמע כגון אם היתה מונחת במקום המולנע ניתנה במחום התורפה. אי הכי דבמזיר עלמו מן היין אימא סיפא אמר ר' יהודה אף כשאמרו ב"ש לא אמרו אלא באומר הרי עלי קרבן שנודר הימנה אם עומדת למ"ל לר" יהודה למהדר למ"ק ממידי דפרה דאילו מ"ק מי קא מתפיס בה מידי בפרה דקא מהדר ליה ר' יהודה לא כשאתה סבור שנוזר הימנה אלא שנודר הימנה והא ת"ק אמר דהאי מתפים בייו וכל היכא דמתפים מנופים פין דפנים כח דנונופים ביין מי איכא למ״ד דלא הוי נזיר אלא כגון דאמר הריני נזיר מבשרה כו׳ הס״ד ואח״כ מה״ד ואמר הריני טיר כו': ו] משנויא קמייתא מפי המורה:

וז טעמא:

הגהות התוספות ל"ל ומתני'. 2. חיבת כך נמחק. 3. ל"ל עומדת. 4. ל"ל נמחק. 3. פ"ע טעמדת. 4. פ"ע ב"ש סברי. 5. פ"ע אם אין. 6. פ"ע דאם. 7. מיבוח משם לא כ"ש נמחק ופ"ע משמע לב"ש. 8. פ"ע לא יעמידנה. 7. פ"ע דהא מיין טר. 10. פ"ע דכי. 11. פ"ע אין מר. 10. פ"ע דכי. 11. פ"ע אין מר. 10. פ"ע כאן נמחק ול"ל כיון. 13. ל"ל ולתנאי. 14. ל"ל אימא סיפא כו' מי קא כו'. 15. מיבת כו' נמחק. ומתחיל הדיבור הכי גרסינן אלא כגון דאמר כו' כל"ל. 16. ל"ל דאי הכי. ומיבות דאה"ינ אלא נמחק. 17. ג"ל דקאמר הריני. 18. ג"ל דחפץ. 19. ל"ל שאיני. ותיבות לא שאני נמחק. 20. אולי ל"ל מוכח. 21. ל"ל בנודר מבשרה נחלקו והלכו כו'. 22. ל"ל דאם לא כן. 23. ל"ל כמו בנזיר. 24. ל"ל והלא אפילו חל נדרו, בשנזר כו׳. 25. נ״ל כלל ותיבת . בב. אכל נמחק.

פי' הרא"ש

הריני נזיר מיין אם לא עמדה וה"פ סבורה פרה זו שאינה עומדת לא ע"י עצמה ולא ע"י אחרים ואמר הריני נזיר מיין אם לא תעמוד ותימה אם עומדת קתני וי"ל דהא לא קשיא ליה דזמניז שמדלג יא קשיא ייח דומנין שמולג התנא ל) או האח׳ אבל עמדה מאליה שהוא עיקר החידוש ה"ל למתני' ולפי' בתרא א"צ פרה זו שאינה עומדת שאינה רוצה לעמוד ודומה הוא שתאמר ברצון הריני נזיר אם עומדת אני ולשון משל כאדם המסרב לעשות דבר ואמר אהא נזיר אם אעשנו וסברי בית שמאי דהמספר דברי פרה הוי כאילו הוא

ראבר הריני נזיר מיין אם לא ובו'. מתני׳ו דקתני הריני וזירה פי׳ הריני נזיר מיין כך בשבילה: ועמדה מאליה. זה אינו מוסיף על לישנא דמתני׳ אלא לא בלבד דבלשון המשנה אם עמדה 3 והוא מוסיף תיבת לא אלא ממילא אמר שכך נעשה המעשה שעמדה מאליה: ב"ש⁴ תורפי' דההוא גברא משום

אוקמה ב] בידיה והא לא אוקמה. פי׳ תורפיה גילוי דעתו כלומר ב"ש סבירא להו כי אמר האדם כי האי לישנא דעתו לומר כן העולם סבורים שהפרה רבונה כל כך בחוזק שאין אדם יכול להעמידה הריני נזיר כלומר אע״פ שאין רצוני להיות נזיר דטריחא לי הריני מיר אם לא עמדה פי׳ גן אין 5 כח בידי להעמידה בכח ואסם לא עמדה משם לא כ״שי אם יעמידנה «ולבסוף נעשה מעשה שלא טרח בה ולא יגע בה להעמידנה ועמדה מאליה ב"ש סברי אם לא יעמידנה קאמר והא לא אוקמה הלכך חייל נזירות דהא מדין נזירי מוב"ה סברי אם לא עמדה משום דרבונה היא בכח כלומר אהא נזיר אם [לא] תעמוד והיא קמתה הלכך לא חייל עליה מירות וא"ת והשתא נמי תקשי מידי אם לא עמדה קתני וי"ל דכמה משניות משובשות ומשנינן להו בחסורי מחסרא ד]דהכים תולה רבא פלוגתא דתנאי בעמידת הפרה וח"חיי לו לפרש פלוגתח דתנאי בעמידת הפרה אם לא יוסיף

לא בגירסת המשנה והוי מוכח דחסר לא כאן בי דאי אפשר לו לפרש פלוגמייהו בע"ח אבל לשנויא דרמי בר חמא אינו חלוי מחלוחת התנאים (כלומר) [כלום] בעמידה אלא בנודר מן הבשר אי חייל עליה טירות אי לא ולדידיה ודאי קשה מידי מאליה קתני דלא מוכח מפלוגתא דתנאי דחסר מאליה ולכך אין לו כח להוסיף על לשון המשנה וא"ת וליפרוך ליה בהדיא למה לי פרה רבולה לתנא זה אם עמדה מאליה ליפלוג בהדיא בנודר בנזיר מן הבשר אי חייל עליה נזירות וליזלו ב"ש לשיטתן וב״ה לשיטתן וי״ל דה״נ פריך מידי מאליה קתני ולא הוקשה לו עיקר קושיא זו אלא לגלגל עליו ולומר כיון דאינה פלוגמא דמנאי כלל בעמידת הפרה אין לך כח להוסיף על לשון המשנה מאליה וכיון דתנאי לא פליגי בעמידת הפרה א"כ תקשי לך טפי (א"כ) למה לתנא להזכיר כלל בעמידת הפרה ליפלגו בנודר מן הבשר וליזלו לשיטתן ולח הזכיר קושיא דמאליה אלא להזכיר לו דפלוגתא דתנאי לא תליא בעמידת

הפרה כלל ומעתה תקשי לך קושיא חזקה טפי דליפליגו בבשר להדיא וליולו לשיטתן: איכא סיפאי מי קא מתפים בה מידי. כלותר אתאי פליג רבי די את"ק דהפרה לא הויא אלא כקרבן בעלמא הרי לא התפים בלשונו קונם לומר פרה זו כקונם או כקרבן אלא נזיר מיין להדיא אם לא עמדה כו'15 ה] אלא ה"ג כגון דאמר הריני נזיר [מבשרה] אם לא עמדה ועמדה מאליה וכו׳ והשתא נחלקו בלשון כדפרישית לעיל ונחלקו נמי כי נדר מן הבשר אי הוי נזיר לכל מילי וא״ת והשתא כיון דאוקי רבא פלוגתייהו בעמידת הפרה למה לו להגיה ולהוסיף תיבת לא על לשון המשנה והא יכול לפרש בלא הגהה ותוספת כגון דאמר הריני מזיר מבשרה אם עמדה והעמידה ב"ש משמע להו אם עמדה אם אעמידנה בכח ידי וכן עשה טרח ויגע להעמידנה בכח הלכך הוי מזיר מבשרה וכיון דחייל מירות אבשרה חייל נמי אכל מילי דב"ש לשיטתן וב"ה סברי אם עמדה מאליה משמע והוא העמידה ולא עמדה מאליה ולא חייל נזירות אפי׳ אבשרה י״ל דאה״נ אלאשי ה׳ ודאי לא הוו פליגי ב״ה לומר דלא ליהוי נזיר דכיון דקאמר יהיה־ו נזיר אם (אמר) עמדה משמע בכל ענין שתעמוד בין ע"י עלמה בין ע"י אחרים הוי נזיר ועי"ל דאין דרך הנודרין לומר בהאי לישנא לב"ש שחלה נזירותו אם עמדה פירוש אם אעמידנה דטרח בה בעל כרחו להעמידה כדי שיחול עליו נזירות דכיון דהפי'12 להיות נזיר [לימא] בהדיא הריני נזיר למה תלה נדרו בעמידת הפרה אבל בלשון זה דרך העולם לידור אהיה נזיר אם לא עמדה פירוש אם לא אעמידנה כלומר אע"פ שאיני נזיר ברצון הריני מקבל עלי נזירות אם לא יהיה לי כח להעמידנה ין אהיה נזיר לא שאניפי חפץ בנזירות להכי מוסיף על לשון המשנה לא כדי לפרש בלשון שרגילות לומר ולידור וא"ת ומאי קא עביד לריכותא לעיל מתרתין תלת והא בהא נחלקו כאן מחלוקת חדש באם לא עמדה יו מאליה דו י"מ דשמא כל התירולים שחירץ הש"ם בשם רבא לא מירץ מעולם ולית ליה בתרי וחלת ולא מירץ רבא כ"א מירוץ אחרון מבשרה אם לא עמדה אבל תירוצי קמאי לא רבא מירץ אלא משום דהקשה ארמי בר חמא החכר בש"ם בשמו דה"יג אשכחנא ביבמות פרק החולץ (דף לה:) דקאמר מיחיבי הכונס ובביאה לא פליג כלל עליה דהא קאמר בתר הכי בביאה דכ"ע לא פליגי וכן לקמן פ"ג (דף יו.) ובלישנא דבית שמאי סברי תורפיה דההוא גברא וכו' לא שמעינן הא פלוגתא מגרוגרות ויש לומר דע"ר פליגי נמי בנודר מן הבשר דאם לא כן ליפלגו מן היין בהדיא בעמידת הפרה ומדרבי יהודה מוכיח 20 דלא בנודר מן היין פליגי דאהא לא הוה פליג רבי יהודה אלא על כרחך הנודרים מבשרה והלכו לשיטתן ואהא קא עביד לריכותא לעיל ומכל מקום גם בעמידת הפרה פליגי דאם כן 22 ליפלוג בבשר להדיא למה לי להזכיר פרה אם עמדה במתני׳ אלא ע"כ גם בעמידת הפרה נחלקו ואם תאמר ומאי דוחקיה למימר ובית הלל סברי תורפיה דההוא גברא כו' ולריך לומר דבית הלל לטעמייהו דבית שמאי קאמרי לימא דב״ה [סברי] דלא הוי נזיר במה דטיר²² מן הגרוגרות וי״ל דע״כ ב״ה אמי לפלוגי נמי בעמידת הפרה דאי בנודר מן הבשר ולטעמייהו

בררי פהה הוי כאילו הה א מעמידנה לפי שהוא כועם עליה לפי שאינה רוצה לעמוד ואומר בלבו אדרבה אני אעמידנה ואם לאו מינות י"מ ז"ל הג"ה ולחלי מינות לקמן פ"ג דף טו ויו ז"ל עד כלן הג"ה ל"מ: בן בא"ד ואית פוף סוף מוץ מלו עפקל מינה אוא אעמידנה לפי שהוא כעל המוד בא מיר ושהיא לא העמידה ב"ש סברי תורפיה דההוא גברא אוקמה במידיה גלוי דעתו כמו מניחה במקום התורפה ותורף שהוא גלוי השטר ועיקרו והא לא אוקמה דמעצמה עמדה או גרוגרות ולס כן מלי נפקל מינה דעתו אלא שתקום והא קמת ולא הוי נזיר: מי קמתפיס בה מידי מה שייך לומר בדעתו היה שא אסר בפירוש הריני נזיר מפיק הי נזיר מבשרה אם לא עמדה וה"פ 5) פרה זו בלבד שאינה עומדת לא מעצמה ולא ע"י אחר הריני נזיר מפיק הי נזיר מבשרה אם לא עמדה וה"פ 5) פרה זו בלבד שאינה עומדת לא מתצמה ולא ע"י אחר הריני נזיר מפיק הי נזיר מבשרה אם לא עמדה וה"פ 5)

דאמר כפי׳ הכי אמאי תנא כלל רביצת הפרה דמשום דפליגי ביה ב״ש וב״ה במאי תורפי דההוא גברא נקטיה והשתא פליגי נמי בפלוגתא דהריני נזיר מן הגרוגרות ופריך לב״ה הא לא קמת הוי נזיר והא מבשרה קאמר ומשני לטעמייהו דבית שמאי קאמר

הריני נזיר פרק שני נזיר

ובית הלל סברי (6) משום דרביעא הוא והא

קמת אי הכי אימא סיפא אמר רבי יהודה

אף כשאמרו בית שמאי לא אמרו אלא

באומר (ש הרי הן עלי קרבן פרה מי קא

מתפים בה מידי אלא כגון דאמר הריני

נזיר מבשרה אם לא עמדה ועמדה מאליה

בית שמאי סברי תורפיה דההוא גברא משום

אוקמה בידיה הוא והא לא אוקמה ובית הלל

סברי תורפיה דהאי גברא משום דרביעא

והא קמת וב"ה סברי אי לא קמת הוי נזיר

והאמרי מבשרה לא הוי נזיר למעמייהו דב"ש

קאמרי לדידן אפי' לא קמת נמי לא הוי נזיר

לדידכו דאמריתו הוי נזיר אודו לן מיהת

דתורפיה דהדין גברא משום דרביעא והא

קמת ובית שמאי לאו תורפיה דהאי גברא

משום אוקמה בידיה הוא והא לא אוקמה:

מתני'

ב"ש סברי תורפיה דהאי גברא כו'. כדלקמיה מוקי לה. ואמר לנו המור"ה אע"ג דלא (נ) תני לה רבא בהדיא בהך קמייתא באם לא עמדה ועמדה מאליה דבדין הוא דהוה ליה למיתני הכי כדקאמר לה נמי באידך תירוצא דמתרץ לה אלא אואמורא דמסדר הש"ס כיון דשמעיה לרבא דאמר מילתא דאית בה פירכא ואמר הריני נזיר מיין אם לא עמדה ועמדה מאליה בית שמאי סברי תורפיה דהאי גברא משום אוקמה בידיה הוא והא לא אוקמה

לא בואנחית לסיומיה למילתיה ופריך ליה כדפריך בשלמא פרה בת קרבן היא והדר מחליף שיטתו בדמעיקרא דמוקי לה בכגון דאמר הרי עלי קרבן דוהדר מוקים לה בכגון דאמר הריני נזיר מיין ומסיים למילתה: א) בשלמה פרה בת קרבן היא. בשלמא לגבי פרה מלית מוקמת לה בכגון דקאמר הרי עלי קרבן דהוי נזיר (ד) דהואיל דבת קרבן היא כלומר דקא שייכא בכלל קרבן אע"ג דבקרבן מיר לא שייכא איכא למימר כאומר הרי עלי קרבן מירות דמי והוי מיר אלא לגבי דלת היכי קים להו לב"ש הכי בשלמא גבי גרוגרות איכא למימר הואיל ופירי הוא מיחלפי בענבים ויש בלשון הזה לשון נזירות אלא לגבי דלת כי קאמר הרי היא עלי קרבן אם לא נפתח מי שייך בקרבן נזירות כלל: אלא אמר רבת כגון שהיתה פרה רבולה לפניו. ואמר כסבורה פרה זו שאינה עומדת לעולם לא מאליה ולא ע"י אדם: ואמר

הריני נזיר מיין אם לא עמדה. ומתני׳ דקתני אם עומדת הכי משמע היא סבורה שתהא מתעכבת שם הריני וזיר אם תתקיים מחשבתה שתהא עומדת שם אלא אני אעמידה ועמדה מאליה. ומתני׳ ליכא לאקשויי השתא כדמקשינן לעיל מידי אם עמדה מאליה קתני דהא רבא גופיה לא שני ליה הכא בין עמדה מאליה בין עמדה ע"י אחרים: ובהא פליגי דב"ש סברי חורפיה דהאי גברא. עיקר של זה לא הות אלא אדעתא דאיהו לוקים לה בעל כרחה (ס) למימר אלא הריני נזיר אלא משום דמשני לעיל מבשרה אמר לתנא קמא לא כשאתה סבור דבמתפים בפרה ליהוי נזיר כך אמרו ב"ש אלא אף כשאמרו ב"ש דמיתפים בה לא אמרו אלא באומר הרי פרה זו עלי קרבן דהוי נדור ואינו נזיר אבל בדלת לא פליג ר' יהודה דהא לא שייכא לישנא דנדרים גבי דלת כלל: וב"ה אמרי. (ו) שטעם היכא דאמר הריני נזיר מבשרה לא הוי נזיר דומיא דמ"ד הריני נזיר מן הגרוגרות דלא הוי נזיר: לטעמייהו דב"ש קאמרי להו לדידן כו':

והאי דקאמר אם לא עמדה אם לא אעמידה במשמע והלכך כיון דלא אוקמה הוי נזיר ש: ואמר הריני נזיר מיון כו'. לא אינטריך הכא מיין לאפוקי משנויא קמייתא ח. או וקא מהדר ליה רבי יהודה משום דקמת לא הוי נזיר הא אם לא קמת הוי נזיר: **והאמרת.** לב"ה דכל

הגהות מהר"ב רנשבורג

מתני'

רש"י ד"ה ואמר כו" [א וקמהדר ליה נ"ב עיין א"מ: בו תום׳ ד״ה נ״ם סברי יה דהאי גברא [אוקמוה] בידים הוא עכ"ל נ"ב עיין א"מ לעיל ע"א בתוס' ד"ה הרי עלי והכל הוא דבור אחד לפי הגהמו :יעו״ם עם זה הדבור ג] בא"ד פי׳ אם אין כח בידי להעמידה בכח ואם לא עמדה משם לא כל שכן אם יעמידנה מן תיבת אם לא עד תיבת יעמידנה נמחק ונ"ב ואם לא עמדה משמע לב"ש אם לא יעמידנה כצ"ל א"מ: ד] בא"ד ומשנינן להו חסורי מיחסרא דהכי נמחק תיבת ל הכי ונ"ב דהא: ה] בד" אימא סיפא וכו' אם ל עמדה וכו' נ"ב גלע"ד דכאו הס"ד ואח"כ מה"ד אלא ה"ג וכו': 1] בא"ד כלומר אע"פ שאיני נזיר ברצון הריני מקבל עלי נזירות אם לא יהיה לי כת להעמידנה ואם יהיה לי כח להעמידנה לא אהיה נזיר כנ"ל א"מ: ז] בא"ד והא בהא נחלקו כאן מחלוקת חדש באם לא עמדה ועמדה כל"ל: כל כל כל במיד י"מ דשמה כל החירולים עד וכן לקמן פ"ג דף יז נ"ב מן תיבות י"מ עד מדברי התוספות הללו וקודם

הריני מדברי החוספות הללו וקודם תיבות י"מ ל"ל הג"ה ואחרי תיבות לקמן פ"ג דף טו ויו ל"ל עד כאן הג"ה א"מ: ש] בא"ר וא"מ סוף סוף מאי נפקא מינה לבית הלל והלא אפילו כשטר זה על הבשר לא חייל אכל מילי דטירות נ"ב ר"ל בין טורות מיין בין נדור מבשר כמו שס"ל גבי

א) נראה דל"ל שמדלג התנא חיבת לא אבל עמדה וכר׳ וע" בתוס' ד"ה ב"ש. ב) נראה דל"ל כסבורה פרה זו שאינה עומדת וכו' הריני וזיר מבשרה וכר׳

פירושא כסבורה פרה זו שאינה עומדת שאינה חפצה לעמוד ומסרבת ואומרת אהא נזיר מופרשת ואסורה שלא יהנו ממנה וכשהוא מספר דבר זה בדעתו שיהא נזיר מבשרה אם לא יעמידנה א"נ מיירי שאמר בפנ׳ הריני נזיר מבשרה אם לא עמדה ואין לתמוה כיון

ליפלגו בבשר לחודיה דליכא למימר שנה עמידת הפרה לאשמועינן טעמא דבית שמאי דהוי נזיר מבשר כי תלה נדרו בעמידת הפרה וכי ° טעמא

דב"ש לחוד אתא לאשמועינן אלא על כרחך טעמא דב"ה אתא לאשמועינן כי תלה נדרו בעמידת הפרה דלא חל נדרו אפילו על הבשר וא"ת

סוף סוף מאי נפקא מינה לבית הלל והלא אפי" ב כשמר זה בן [מן] הבשר לא חייל אכל במילי דנזירות כדמשמע להו בגרוגרות וי"ל דנפקא מינה

היכא דנדר מן היין בפי׳ ותלה נדרו בעמידת הפרה דלא חייל עליה נזירות דלבית הלל משמע להו משום דרבולה היא והא קמתה:

ל) מכאן שייך לעיל ע״א, ב) [ע״כ שייך לשס], ג) גיר׳ א"מ קאמר, ד) גי' א"מ ר' יהודה, ד) נ"א דאז,

הגהות הב"ח (א) גמ' ונ"ה סנרי תורפיה בהאי גברא משום דרביעה: (ב) שם אלא באומר הרי פרה זר עלי קרבן וכו' מי קא מתפים בה מידי נ"ב פי' הלא לא מתפים בפרה אלא שנדר מו הייו וא"כ חשה אמאי פליג מן היין זמ כ קבם מננוי פליג ר' יהודה דשפיר קאמר ת"ק דלב"ש הוי נזיר ומהדרינן אלא דמתפים בפרה דהאמר לאו כדלעיל אלא דקאמר אם לא עמלה: (ג) רש"י ל"ה נ"ם סברי וכו׳ אע״ג דלא קאמר לה רבא בהדיא בהך קמייתא אם לא וכו׳ מאליה בדיד הוא אם נחופו ממפים בוין סומ דהוה ליה למימר הכי וכו׳ קרבן היא וכו׳ והדר מחליף: (ד) ד"ה בשלמה וכו׳ דהוי נזיר הואיל כל"ל ואות ד' נמחק: (ה) ד"ה ואמר הריני וכו׳ לא אינטריך ליה למימר וכו׳ קמייתא הס״ד ואח״כ מ״ה אלא כגון דאמר הריני נזיר מבשרה וכו׳ וקא מהדר ליה וכו' ליהוי נזיר לא כך אמרו: (1) ד"ה וב"ה

גליון הש"ם

:מתרי טעמא

תום' ד"ה אימא סיפא וכו' רב"ש מעמא לאשמועינן. ק"ל הא לפי התוספות פלוגתא ביסוד זה דאם לא העמידה ועמדה מאליה דמיקרי נתקיים התנאי גם לב"ה ואם היה אומר הריני מיר מיין הוי מיר מייכ הך מידוש הוא להלכמא ולא שייך בזה טעמא דב"ש לחוד אמי :לאשמעינן ול״ע